

Dyrevelferdsloven bør utvides til også å omfatte barn

Jeg er stolt over å være dyrlege i et land som har en god dyrevelferdslov. Den sikrer dyr grunnleggende beskyttelse og visse rettigheter. Om loven ble utvidet til også å gjelde barn, ville det bedre deres rettsikkerhet – og gi dem samme rettigheter som hunder!

Jeg vil oppfordre politikerne til å utvide dyrevelferdsloven til også å omfatte barn (1). Dermed ville de komme under en veterinærs beskyttelse gjennom Mattilsynet og tas ut av Helsedepartementets klør.

Mattilsynet tar sitt mandat alvorlig og forvalter det med stø hånd. Et eksempel: For en tid tilbake begynte en norsk dyreklinikk å oppfordre til å kastrere og sterilisere alle friske hunder som ikke skulle brukes i avl. Dette ut fra eiers bekvemmelighet og fordi dette er vanlig mange andre steder i verden, for eksempel i USA.

I mars ble Mattilsynet oppmerksom på dette. De undersøkte saken, reagerte umiddelbart og varslet med offentlig vedtak med frist til 21.3. 2014 å endre praksis, med følgende vurdering (2): «Ifølge lov om dyrevelferd § 9 andre ledd skal det ikke utføres operative inngrep eller fjernes kroppsdeler fra dyr uten at det foreligger forsvarlig grunn ut fra hensynet til dyrets helse. Det stilles følgende krav til *motivet* for inngrepet... (...) Mattilsynet mener på denne bakgrunn at det er i strid med lov om dyrevelferd å gi en generell anbefaling om å foreta slike operasjoner på friske hunder uten medisinske indikasjoner.» Videre ber Mattilsynet sentralt distriktskontorene om å passe på at dette overholdes på norske dyreklinikker og varsler ytterligere tiltak hvis dette ikke overholdes.

Samtidig vil helseminister Bent Høie pålegge norsk helsevesen å bruke tid og ressurser på å amputere friske kroppsdeler på nyfødte guttebarn uten at det foreligger medisinsk indikasjon for dette (3). Mitt forslag er altså å gi småbarn samme rettslige beskyttelse som hunder, ved at de implementeres i dyrevelferdsloven slik at veterinærene får forvalte deres sikkerhet.

Da ville Mattilsynet umiddelbart skriftlig varsle vedtak mot helseministeren og pålegge ham å endre den praksis han nå forfekter. Mattilsynet ville få mandat og myndighet til å straffeforfølge Helse- og omsorgsdepartementet og statsråden hvis ikke dette vedtaket blir overholdt innen en frist på ti dager.

Et tankeeksperiment

La oss tenke oss at dyrevelferdsloven omfattet barn. Vedtaket ville da se slik ut, ut fra praksis per mars 2014:

Ifølge lov om dyrevelferd § 9 andre ledd skal det ikke utføres operative inngrep eller fjernes kroppsdeler fra dyr *eller barn* uten at det foreligger forsvarlig grunn ut fra hen-

synet til dyrets/*barnets* helse. Det stilles følgende krav til *motivet* for inngrepet. Mattilsynet mener på denne bakgrunn at det er i strid med lov om dyrevelferd å gi en generell anbefaling om/tillatelse til å foreta slike

«Mattilsynet har 25 års erfaring i å håndheve lov om beskyttelse mot overgrep»

operasjoner på friske hunder/*barn* uten medisinske indikasjoner. Videre ber Mattilsynet sentralt distriktskontorene om å passe på at dette overholdes på norske dyreklinikker og *norske sykehus*.

Skremmende argumentasjon

Helseministeren argumenterer med at amputasjon av friske kroppsdeler skjer så mange steder i verden, og at det er av hensyn til barnas beste at det norske helsevesenet skal bruke tid og penger på inngrep uten medisinsk indikasjon (4).

For ordens skyld, helseminister: Barnas beste er å beskytte dem mot unødvendige amputasjoner av friske kroppsdeler, ikke legge til rette for en slik virksomhet. At leger i Norge skal pålegges å gjøre unødvendige inngrep fordi det er så mange andre som gjør dette i verden, er en skremmende ny praksis fra helseministeren. Jeg tør ikke tenke på hva han med denne begrunnelsen vil kunne finne på å innføre overfor kvinner og homofile, når vi vet over hva disse gruppen systematisk utsettes for mange andre steder i verden.

Om mitt forslag ble en realitet, ville Mattilsynet ut fra dagens praksis raskt skjære igjennom og argumentere med at her gjelder norsk lov, selv om dette er vanlig praksis i andre deler av verden. Mattilsynet har 25 års erfaring i å håndheve lov om beskyttelse mot overgrep. Se bare hvordan de samme veterinærmyndigheter for 25 år siden bokstavelig talt skar igjennom århundres tradisjon både i Norge og resten av verden og forbød kulturell amputasjon av haler og ører på hunder. Dette er blitt effektivt fulgt opp og nulltoleranse gjennomført, til tross for argumentasjon om at det var bedre at veteri-

nære gjorde inngrepet på valper enn at folk klemte halen i døren eller gjorde amputasjonen selv på kjøkkenbordet.

Gjennomføringen ble vellykket ved at man satte en strafferamme for dette, med utestenging fra alle utstillinger og alt avlsarbeid dersom halen var vekk. Lovverket ble raskt fulgt, og i dag logrer alle hunder i Norge med intakte haler, og svært få tenker over dette lenger.

Hadde hunders rettsikkerhet blitt lagt under helseministerens domene, er det rimelig å anta at vi dyrleger ville blitt pålagt å amputere friske haler og frata hundene en viktig del av deres kommunikasjonsform og identitet, fordi man gjør dette mange andre steder i verden og har tradisjon for det.

Geir Erik Berge
geb@lifeline.no

Geir Erik Berge (f. 1957) er dyrlege og spesialist hunde- og kattesykdommer. Han arbeider ved Nordberg dyreklinikk i Oslo. Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Litteratur

1. Lov om dyrevelferd. <http://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-97> [30.4.2014].
2. Mattilsynet. Kastrering av norske hunder – tilsvarende. <http://web2.nkk.no/wp-content/uploads/2014/03/SteriliseringKastrering.pdf> [30.4.2014].
3. Helse- og omsorgsdepartementet. Trygge rammer for omskjæring av gutter. www.regjeringen.no/nb/dep/hod/aktuelt/nyheter/2014/Trygge-rammer-for-omskjaring-av-gutter.html?id=753773 [30.4.2014].
4. Dommerud T. 2000 spedbarn kan bli omskåret på sykehus. Aftenposten 19.3.2014. www.aftenposten.no/nyheter/iriks/2000-spedbarn-kan-bli-omskaret-pa-sykehus--7507382.html#.UymiorVOUeg [30.4.2014].

Mottatt 31.3. 2014, første revisjon innsendt 1.5. 2014, godkjent 4.5. 2014. Redaktør: Hanne Støre Valeur.

Publisert først på nett.